

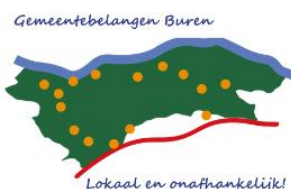
2026 - 2030

Dichtbij, Koersvast & Realistisch

Coalitieakkoord gemeente Buren

Gemeentebelangen Buren, PCG Buren en BBB Buren

Voorwoord

Voor u ligt het coalitieakkoord van de gemeente Buren voor de periode 2026–2030. Dit akkoord is het resultaat van gesprekken tussen de drie coalitiepartijen Gemeentebelangen Buren, PCG Buren en BBB Buren, die hiermee uitgangspunten hebben geformuleerd voor de toekomst van onze gemeente.

Buren is een prachtige, vitale plattelandsgemeente met zeventien kernen, een rijke agrarische traditie en een betrokken samenleving. We koesteren wat ons bijzonder maakt: onze dorpsse identiteit, de betrokkenheid van inwoners en de kracht van onze gemeenschappen.

Tegelijkertijd staan we voor grote opgaven, op het gebied van wonen, duurzaamheid, sociaal domein en financiën, die vragen om heldere keuzes én een daadkrachtig en koersvast bestuur.

Dit akkoord geeft richting aan de komende vier jaar. We kiezen voor een bestuur dat dichtbij de inwoner staat, dat luistert, meedenkt en meewerkt. We kiezen voor een gemeente die zelfstandig haar koers bepaalt – in samenwerking met de regio. We kiezen voor eerlijk en realistisch beleid, waarbij we niet meer beloven dan we kunnen waarmaken.

Inwoners, ondernemers, agrariërs en maatschappelijke partners staan voor ons centraal. Dit akkoord is geen eindpunt, maar een startpunt voor een open en constructieve samenwerking met iedereen die onze gemeente een warm hart toedraagt. We gaan voor continuïteit van bestaand beleid en waar nodig voor vernieuwing in een veranderende wereld.

Inhoudsopgave

1. Bestuur	1
1.1 Modern bestuur	1
1.2 Behoud van zelfstandigheid en regionaal samenwerken.....	2
1.3 Ambtelijke organisatie	2
1.4 Organisationscultuur	3
1.5 Gemeenschappelijke regelingen.....	3
1.6 Avri – afvalinzameling.....	4
1.7 ODR – vergunningverlening	5
2. Ruimte	6
2.1 Bescherming van het plattelandskarakter	6
2.2 Wonen en woningbouw	6
2.3 Omgevingsplannen.....	7
2.4 Middelenzones	8
2.5 Natuur, landschap, milieu, recreatie en toerisme	8
2.6 Duurzaamheid	9
2.7 Lokale economie en werkgelegenheid	10
2.8 Verkeersveiligheid en bereikbaarheid.....	11
3. Dienstverlening	12
3.1 Dienstverlening aan inwoners en digitalisering	12
3.2 Weerbaarheid en digitale veiligheid	12
3.3 Veiligheid, openbare orde en handhaving	13
4. Sociaal domein	14
4.1 Preventie en vroegsignalering.....	14
4.2 Kosten sociaal domein (Jeugd en Wmo).....	14
4.3. Stevige lokale teams	15
4.4 Kerngericht werken.....	15
4.5 Participatie.....	17

4.6 Leefbaarheid in de kernen.....	17
4.7 Sport en gezondheid.....	18
4.8 Inclusie en bestaanszekerheid.....	18
4.9 Cultureel erfgoed.....	19
4.10 Nieuwkomers en opvang.....	20
5. Financiën	21
5.1 Financieel beleid	21
5.2 Leges en tarieven	21
5.3 Externe inhuur	22
5.4 Financiële uitgangspunten	23

1. Bestuur

1.1 Modern bestuur

Een goed bestuur begint bij vertrouwen in elkaar. Wij staan daarom voor een open en toegankelijk bestuur dat luistert naar wat er leeft in de samenleving en dat in heldere taal communiceert over zijn keuzes en afwegingen. Bestuurders en ambtenaren zijn benaderbaar, zichtbaar in de kernen en handelen in de geest van samenwerking. We werken integraal en versterken wat we al doen, in plaats van het wiel opnieuw uit te vinden.

Wij investeren bewust in een bestuurscultuur waarbij onze inwoners centraal staan, waarbij korte lijnen worden gehanteerd en waarbij de gemeente dienstbaar is aan de samenleving, niet andersom. Besturen betekent voor ons: helder prioriteren, realistisch zijn over wat haalbaar is en verantwoording afleggen over gemaakte keuzes.

Ambities:

- Wij hanteren een ja-mits benadering: de gemeente denkt mee met inwoners en ondernemers en zoekt naar mogelijkheden in plaats van beperkingen.
- Wij stellen een werkagenda op om de gewenste cultuur binnen college, raad en organisatie verder te optimaliseren.

1.2 Behoud van zelfstandigheid en regionaal samenwerken

Gemeente Buren is trots op haar zelfstandigheid. Zelfstandigheid betekent voor ons dat we onze eigen koers varen, onze eigen identiteit bewaren en onze eigen inwoners centraal stellen in de besluiten die we nemen.

Tegelijkertijd erkennen we dat samenwerking met buurgemeenten en regionale partners op veel terreinen noodzakelijk en waardevol is. Samen sta je sterker bij grote maatschappelijke opgaven, zoals op het gebied van sociaal domein, veiligheid en duurzaamheid. Wij kiezen er bewust voor om samen te werken waar dit aantoonbaar bijdraagt aan betere resultaten voor onze inwoners. Samenwerking is voor ons echter altijd een middel, nooit een doel op zich.

Ambities:

- Wij gaan regionale samenwerking aan wanneer dit aantoonbare meerwaarde oplevert voor onze inwoners en toetsen samenwerking structureel op hun meerwaarde.

1.3 Ambtelijke organisatie

Een krachtige, zelfstandige ambtelijke organisatie is de basis van goed lokaal bestuur. Wij vertrouwen in de kracht en kennis van onze medewerkers. Wij investeren in een organisatie die dienstbaar, professioneel en toegankelijk is, en die inwoners en ondernemers snel en duidelijk helpt. Daarvoor is het noodzakelijk dat de organisatie beschikt over professionele medewerkers die zich verbonden voelen met de gemeenschap en werken volgens de kernwaarden van de ambtelijke organisatie: persoonlijk, professioneel en met plezier.

We stellen heldere prioriteiten en maken bewust keuzes over welke nieuwe opdrachten de organisatie aankan. We zijn realistisch over capaciteit en middelen, en voorkomen dat beleid en ambities stapelen zonder dat daar uitvoering tegenover staat. Elke nieuwe beleidsambitie wordt vooraf getoetst op haalbaarheid: is er capaciteit, zijn er middelen en past het binnen de bestaande prioriteiten?

Ambities:

- Wij voeren een uitvoerbaarheidstoets voor elke nieuwe beleidsambitie in, waarbij capaciteit, kosten, prioritering en effect op lopende taken expliciet worden gewogen.
- Wij investeren in het eigen personeelsbestand zodat kennis en continuïteit geborgd zijn binnen de Burense organisatie.

1.4 Organisatiecultuur

Wij willen verder werken aan een organisatiecultuur die wordt gekenmerkt door openheid, resultaatgerichtheid en een dienstbare houding richting inwoners en ondernemers. We omschrijven dit als: 'in de kern maken we het samen mogelijk'. Dat betekent dat medewerkers en bestuurders actief meedenken met vragen vanuit de samenleving, ook wanneer het antwoord complex is of buiten de gebaande paden ligt.

We zetten verder in op procesgericht werken, waarbij heldere afspraken worden gemaakt over doorlooptijden, communicatie en verantwoordelijkheden. Bureaucratie en overbodige lokale regelgeving worden teruggedrongen. De houding van de organisatie is proactief en oplossingsgericht: een overheid die mensen helpt, niet één die mensen in procedures vasthoudt.

Ambities:

- Wij verankeren de ja-mits benadering als standaard werkwijze in de gehele organisatie, met begrijpelijke taal en korte lijnen als leidende principes.
- Wij schrappen of vereenvoudigen overbodige lokale regels die de dienstverlening aan inwoners en ondernemers onnodig belasten.
- Wij stellen een portefeuillehouder deregulering aan.

1.5 Gemeenschappelijke regelingen

Gemeente Buren neemt deel aan diverse gemeenschappelijke regelingen voor de uitvoering van taken op het gebied van afval, vergunningen, veiligheid, gezondheidszorg en arbeidsmarkt. Samenwerking via gemeenschappelijke regelingen kan de kwaliteit verbeteren en kosten besparen, maar brengt ook het risico met zich mee dat Buren bestuurlijk op afstand wordt gezet en de democratische controle afneemt.

Wij willen meer grip op de uitvoering en financiën van de gemeenschappelijke regelingen. De gemeenteraad wordt regelmatig en tijdig geïnformeerd over de prestaties, kosten en risico's van elke gemeenschappelijke regeling. Per regeling stellen we vast wat regionaal moet worden georganiseerd en wat lokaal kan worden opgepakt. We sluiten concrete prestatieafspraken en sturen bij wanneer die niet worden nagekomen. Wij zijn kritisch op de vorming van een nieuwe gemeenschappelijke regeling.

Ambities:

- Wij stellen ten aanzien van alle gemeenschappelijke regelingen een jaarlijkse termijncalender op voor de raad.
- Wij verbeteren de informatievoorziening aan de raad, zodat tijdig kan worden bijgestuurd op dienstverleningsniveau en kosten.
- Wij stellen een Nota Verbonden Partijen op als beleidskader voor de sturing op en verantwoording over alle verbonden partijen.

1.6 Avri – afvalinzameling

Goed afval scheiden is en blijft een belangrijk maatschappelijk doel, maar de kosten voor inwoners mogen niet onbeheersbaar stijgen. De afvalstoffenheffing moet betaalbaar blijven voor alle huishoudens. Daarvoor is het noodzakelijk dat we het huidige afvalinzamelsysteem kritisch evalueren op doelmatigheid, betaalbaarheid en de mate waarin het illegale bijzettingen uitlokt of voorkomt. De AVRI (Afvalverwerking Rivierenland) voert voor ons de afvalinzameling uit.

We willen een eerlijk en transparant tariefsysteem dat inwoners stimuleert tot goed scheidingsgedrag, zonder dat dit leidt tot ongewenste neveneffecten. Daarbij kijken we ook naar de ervaringen van andere gemeenten met alternatieve inzamelsystemen en tariefstructuren.

Ambities:

- Wij evalueren het huidige afvaltariefsysteem, met specifieke aandacht voor de relatie tussen tariefstelling en illegale bijzettingen.
- Wij onderzoeken welk afvalinzamelsysteem het beste past bij de schaal, de kernen en de behoeften van onze inwoners, met betaalbaarheid, eenvoud, duurzaamheid en een schone leefomgeving als toetsingscriteria.

1.7 ODR – vergunningverlening

Inwoners en ondernemers moeten snel, duidelijk en dichtbij geholpen worden bij hun vergunningaanvragen voor bouw, verbouw en sloop. De huidige uitvoering via de ODR (Omgevingsdienst Rivierenland) levert in de praktijk soms klachten op over (lange) doorlooptijden, bereikbaarheid en de afstand die inwoners ervaren tot het bevoegd gezag. Wij nemen deze signalen serieus.

We onderzoeken of de vergunningverlening weer dichterbij de gemeente kan worden georganiseerd: lokaal, of in samenwerking met een of meer gemeenten. We richten ons daarbij op het deel van de vergunningverlening waar wij wettelijk gezien invloed op hebben. Korte lijnen, persoonlijk contact en snelle afhandeling staan centraal. Grip, service en sturing zijn nadrukkelijke aandachtspunten.

Ambities:

- Wij voeren een haalbaarheidsonderzoek uit naar (gedeeltelijk) lokale of subregionale vergunningverlening voor bouwen, verbouwen en slopen, gericht op betere service en kortere doorlooptijden.

2. Ruimte

2.1 Bescherming van het plattelandskarakter

Het buitengebied van gemeente Buren is een groot goed: een levend landschap van (agrarische) bedrijven, natuur, rust en tradities die generaties lang zijn overgeleverd. Geluiden van kerkklokken en tractors, geuren van het land, tentfeesten en seizoensgebonden activiteiten horen bij wie wij zijn. Dit karakter verdient actieve bescherming tegen ontwikkelingen die afbreuk doen aan de eigenheid van ons platteland.

De agrarische sector is een van de dragers van dit landschap en verdient de ruimte om te ondernemen, te innoveren en zich te ontwikkelen. Wij staan voor een realistisch en werkbaar beleid dat vertrouwen stelt in de sector, onnodige regeldruk vermijdt en maatwerk biedt per gebied en per bedrijf. Familiebedrijven en jonge agrariërs verdienen perspectief en zekerheid.

Ambities:

- Wij nemen de bescherming van het plattelandskarakter op als vaste bestuurlijke toets in het omgevingsplan, bij participatietrajecten en in de vergunningverlening.
- Wij stellen een portefeuillehouder platteland aan, die als vast aanspreekpunt fungeert voor (agrarische) ondernemers en bewoners van het buitengebied en betrokken organisaties.

2.2 Wonen en woningbouw

Ook gemeente Buren kampt met een woningtekort. Starters, gezinnen, ouderen en statushouders vinden moeilijk een passende en betaalbare woning. Reguliere bouwprocessen duren gemiddeld acht jaar of langer, wat betekent dat aanvullende, versnelde oplossingen noodzakelijk zijn om op kortere termijn in de vraag te voorzien. Tegelijkertijd willen we het landelijke karakter van Buren behouden en bouwen we primair binnen en aansluitend bij de bestaande kernen.

Wij nemen een actieve en faciliterende rol in het woningbouwproces. We bieden meer ruimte voor maatwerk en innovatieve woonvormen, en sturen gericht op betaalbaarheid en doorstroming. Inwoners met een aantoonbare binding met onze gemeente krijgen, binnen de wettelijke mogelijkheden, voorrang bij de toewijzing van beschikbare woningen.

Ambities:

- Wij versnellen woningbouw, met specifieke aandacht voor betaalbare woningen voor starters, gezinnen en middeninkomens en passen de successen toe uit projecten die eerder zijn uitgevoerd.
- Wij actualiseren de omgevingsvisie met concrete zoekgebieden voor toekomstige uitbreidingen van woonbuurten per kern.
- Wij onderzoeken de mogelijkheden voor het toevoegen van een nieuwe kern.
- Wij ontwikkelen een doorstroombeleid, onder andere gericht op het stimuleren van ouderen om te verhuizen naar passende woningen, waardoor ruimte vrijkomt voor volgende generaties.
- Wij passen een actuele huisvestingsverordening toe om, binnen wettelijke kaders, lokale woningzoekenden voorrang te geven.
- Wij gebruiken het woningprogramma om woningbouwlocaties in iedere kern inzichtelijk en mogelijk te maken.

2.3 Omgevingsplannen

Met de invoering van de Omgevingswet heeft de gemeente meer instrumenten in handen om haar eigen ruimtelijke keuzes te maken. We benutten deze kans om onnodige regels te schrappen, planologische procedures te versnellen en meer ruimte te bieden voor initiatieven van inwoners en ondernemers. Deregulering van het omgevingsplan is een bewuste keuze: we willen een gemeente zijn die ruimte geeft, niet één die alles dichttimmert.

Tegelijkertijd borgen we de kwaliteit van onze leefomgeving en de bescherming van bestaande waarden. Het omgevingsplan is een levend document dat we actueel houden en dat de ambities van dit coalitieakkoord weerspiegelt.

Ambities:

- Wij schrappen of vereenvoudigen regels in het omgevingsplan die de regeldruk voor inwoners en ondernemers onnodig verhogen.
- Wij versnellen planologische procedures door slim gebruik te maken van de mogelijkheden van de Omgevingswet.

2.4 Middelenzones

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de gezondheid en woonkwaliteit van haar inwoners te beschermen, ook in de nabijheid van agrarische percelen. Tegelijkertijd mogen bestaande, rechtmatige agrarische bedrijven niet achteraf worden benadeeld door (generieke) regels die geen recht doen aan de specifieke situatie ter plekke. Wij kiezen voor een onderbouwde maatwerkaanpak die recht doet aan beide belangen.

Er komt wat ons betreft geen standaard vaste middelenzone (spuitzone) die voor het gehele grondgebied geldt. In plaats daarvan wordt per locatie beoordeeld welke zone of welk maatregelenpakket passend is, op basis van teeltype, techniek, driftreductie, fysieke omstandigheden en de aanwezige bebouwing. Emissie-reducerende maatregelen worden positief gewaardeerd.

Ambities:

- Wij passen een individuele, locatie-specifieke beoordeling van middelenzones toe, in plaats van een generieke middelenzone. Zodat maatwerk mogelijk is en nieuwe en bestaande agrarische bedrijven niet onnodig worden benadeeld.
- Wij benutten beleidsruimte om, binnen wettelijke kaders, kansrijke woningbouwlocaties niet onnodig te blokkeren door middelenzones, in gebieden waar agrarisch gebruik op termijn verdwijnt.

2.5 Natuur, landschap, milieu, recreatie en toerisme

Wij zijn trots op de natuur en het landschap in onze gemeente. Een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving is van groot belang. Wij staan voor onze waardevolle landschappen, biodiversiteit en openbare ruimte. Balans houden tussen natuur, economie en landbouw, doen we samen met onze inwoners, agrariërs en ondernemers.

Het buitengebied van Buren biedt prachtige kansen voor recreatie en toerisme. Wandelaars, fietsers en natuurliefhebbers vinden hier rust, ruimte en een gevarieerd landschap. We koesteren dit als een ecologisch, economisch en maatschappelijk kapitaal en willen het verder ontwikkelen op een wijze die past bij de schaal en de identiteit van onze gemeente.

Toerisme zien wij als kans, mits het kleinschalig en kwalitatief wordt ontwikkeld. We stimuleren initiatieven die bijdragen aan de versterking van het landschap en de lokale economie, zoals boerderijcampings, promotie van streekproducten en educatieve routes. Grootschalig toerisme dat de draagkracht van de omgeving overschrijdt, past niet bij wie wij zijn.

Ambities:

- Wij bieden ruimte aan agrariërs om hun bedrijf te combineren met nevenactiviteiten, zoals minicampings, zorginitiatieven en educatieve workshops.
- Wij omarmen kleinschalige recreatieparken, hotels en bed & breakfasts die passen bij het landschappelijke karakter van gemeente Buren.
- Wij bevorderen de zichtbaarheid en vermarkting van streekproducten.
- Wij borgen – bij bovenstaande ambities – natuurontwikkeling en behoud van het landschap op zorgvuldige en praktische wijze.

2.6 Duurzaamheid

Wij willen werken aan een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving. We doen dit op een manier die realistisch, betaalbaar en maatschappelijk gedragen is. Duurzaamheid is geen abstract doel, maar iets wat je ziet in zonnepanelen op daken, biogas op boerderijschaal en een klimaatbestendige inrichting van onze dorpen, de stad en het buitengebied.

We halen de Regionale Energie Strategie (RES) doelstellingen, maar plaatsen geen grote windmolens en leggen geen zonnepanelen op landbouwgrond. We staan open voor innovatieve dubbelfuncties zodat agrarisch gebruik en energieopwekking gecombineerd kan worden.

We kiezen voor duurzame energieopwekking dicht bij de gebruiker en stimuleren lokaal eigendom. Voor innovatieve oplossingen, zoals kleine modulaire reactoren (SMR), werken we actief mee aan regionale verkenningen, zonder op financiële of landschappelijke risico's vooruit te lopen. Daarnaast speelt netcongestie ook een steeds grotere rol, waardoor nadenken over het energiesysteem steeds belangrijker wordt.

Ambities:

- Wij geven prioriteit aan zonne-energie op daken, water en andere niet-agrarische locaties.
- Wij staan open voor ontwikkelingen op het gebied van biogasproductie, geothermie en aquathermie.
- Wij onderzoeken de mogelijkheden van energieopslag.
- Wij plaatsen geen extra grootschalige windmolens en geen zonnepanelen op landbouwgrond.
- Wij actualiseren het opwekbeleid, getoetst aan draagvlak, landschappelijke inpassing, lokaal eigendom, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid.
- Wij nemen actief deel aan regionale verkenningen voor innovatieve energieoplossingen, waaronder SMR-technologie.

2.7 Lokale economie en werkgelegenheid

Ondernemers zijn de motor van onze lokale economie en onmisbaar voor de leefbaarheid van onze gemeente. De gemeente waardeert de dagelijkse inzet van het midden- en kleinbedrijf (MKB), familiebedrijven, zelfstandigen en agrariërs. Wij willen een lokale overheid zijn die ondernemers de ruimte geeft en daadwerkelijk meewerkt, geen overheid die ondernemers tegenwerkt of opzadelt met overbodige regels.

We streven naar een aantrekkelijk en gastvrij vestigingsklimaat, waarbij bedrijven zich kunnen vestigen, groeien en duurzaam verbinden aan onze gemeente. We zoeken actief naar de balans tussen economische ontwikkeling, leefbaarheid en een gezonde leefomgeving, en werken daarin samen met ondernemers, agrariërs en andere betrokken partijen.

Ambities:

- Wij vereenvoudigen regels en procedures voor ondernemers, met de ambitie om gemeente Buren als aantrekkelijke ondernemerslocatie op de kaart te zetten.
- Wij realiseren kleinschalige bedrijventerreinen om lokaal MKB te behouden en vertrek uit de gemeente te voorkomen. Daarnaast revitaliseren wij de bestaande bedrijventerreinen.
- Wij ondersteunen innovatieve starters die wonen en werken willen combineren.

2.8 Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

Veilige wegen, goede fiets- en wandelverbindingen en bereikbare kernen zijn basisvoorwaarden voor een prettig woon- en leefklimaat. Wij investeren in het doelmatig onderhouden van ons wegennet en in veilige fiets- en wandelroutes, in het bijzonder voor scholieren die dagelijks van en naar school reizen. Mobiliteit wordt integraal benaderd: verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid hangen nauw met elkaar samen en worden in samenhang aangepakt.

We betrekken inwoners, scholen, ondernemers en regionale partners actief bij het verbeteren van de verkeerssituatie in hun kern of wijk. Knelpunten worden concreet aangepakt op basis van heldere prioriteiten. Bij de provincie blijven we druk houden op het belang van een snelle afhandeling van de problematiek rondom de Rijnbrug en de Culemborgseweg in Asch.

Ambities:

- Samen met inwoners en betrokken partijen verbeteren wij de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in alle kernen, met bijzondere aandacht voor veilige schoolroutes en passend of zelf-organiserend (openbaar) vervoer.
- Wij willen de verkeerproblematiek in alle kernen integraal aanpakken, we voeren bijvoorbeeld een onderzoek uit naar een betere ontsluiting van Lienden, waaronder de situatie rondom De Brink.
- Wij evalueren en herijken de acties die zijn opgenomen in het gemeentelijke verkeer- en vervoersplan (GVVP).

3. Dienstverlening

3.1 Dienstverlening aan inwoners en digitalisering

Goede dienstverlening is een basisverantwoordelijkheid van de gemeente. Inwoners en ondernemers moeten snel en duidelijk geholpen worden, zowel fysiek als digitaal. We bouwen aan een gemeente die begrijpelijke taal spreekt, snel reageert en oog heeft voor de mens achter de vraag.

Digitalisering biedt grote kansen om de dienstverlening te verbeteren en efficiënter te maken, maar mag nooit ten koste gaan van persoonlijk contact voor wie dat nodig heeft. We investeren in moderne digitale voorzieningen én in het waarborgen van toegankelijkheid voor alle inwoners, ook voor mensen die minder digitaal vaardig zijn.

Ambities:

- Wij verbeteren de telefonische, fysieke en digitale reactietijd van de gemeente.
- Wij hanteren heldere en begrijpelijke communicatie als standaard: een actieve stijl, benaderbare toon en een proactieve informatievoorziening.
- Wij streven naar afhandeling van aanvragen binnen kortere termijnen dan wettelijk verplicht.
- Wij ontwikkelen onze digitale dienstverlening door, zonder persoonlijk contact te verliezen: mensgerichte digitalisering is het leidende principe.

3.2 Weerbaarheid en digitale veiligheid

Cybercriminaliteit, online fraude en digitale oplichting zijn een groeiende bedreiging voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid om digitale veiligheid serieus te nemen: zowel voor de eigen systemen en data als voor de digitale weerbaarheid van onze inwoners.

Naast digitale veiligheid investeren we in de bredere maatschappelijke weerbaarheid van onze gemeenschap, inclusief de aanpak van ondermijning. Digitalisering biedt ook kansen voor de Burense organisatie zelf, op het gebied van vergunningen, communicatie en data-uitwisseling. De gemeenteraad stelt hierover kaders en houdt toezicht.

Ambities:

- Wij benoemen een portefeuillehouder digitale veiligheid die de regie voert op dit thema.
- Wij versterken de maatschappelijke weerbaarheid en de aanpak van ondermijning, in samenwerking met regionale partners.

3.3 Veiligheid, openbare orde en handhaving

Inwoners van gemeente Buren moeten zich veilig voelen, thuis, op straat en in het buitengebied. Met speciale aandacht voor de veiligheid van vrouwen. De gemeente werkt nauw samen met de politie, boa's en regionale partners om overlast en criminaliteit vroeg te signaleren, te voorkomen en aan te pakken. Handhaving is zichtbaar en consequent, maar altijd proportioneel en mensgericht. Inwoners kunnen vertrouwen op voldoende kwalitatief goede en tijdige inzet van hulpdiensten en handhaving.

Cameratoezicht kan een bijdrage leveren aan de veiligheid in specifieke situaties, maar wordt alleen ingezet wanneer andere maatregelen niet volstaan en altijd met strikte inachtneming van de privacyregels.

Ambities:

- Wij vergroten de zichtbaarheid van wijkagenten en zetten in op voldoende boa's om handhaving op maat mogelijk te maken.
- Wij onderzoeken de mogelijkheid van cameratoezicht alleen op locaties en in situaties waar dit strikt noodzakelijk is en met respect voor de privacy van inwoners.
- Wij versterken de samenwerking met politie, inwoners en regionale veiligheidspartners voor vroegtijdige signalering van overlast en criminaliteit.

4. Sociaal domein

4.1 Preventie en vroegsignalering

Wij bouwen aan een gezonde en vitale gemeente waar preventie de norm is. We richten ons daarbij op vroegsignalering, op het versterken van gezinnen en gemeenschappen en op het terugdringen van eenzaamheid en kwetsbaarheid. Scholen, huisartsen, kerken, verenigingen en maatschappelijke partners spelen hierin een onmisbare rol en worden actief betrokken.

Een stevig preventiebeleid helpt niet alleen de gezondheid en het welzijn van inwoners te verbeteren, maar draagt ook bij aan het beheersbaar houden van de zorgkosten. We investeren in vroegtijdige ondersteuning, zodat inwoners veerkrachtig blijven en escalatie van problemen zoveel mogelijk wordt voorkomen. We benadrukken hierbij in elk geval laaggeletterdheid en armoedebestrijding.

Ambities:

- Wij stellen een integrale, richtinggevende beleidsnota sociaal domein op, waarin preventie, zorg, welzijn, onderwijs en sport in samenhang worden verbonden.
- Wij versterken de samenwerking met scholen, verenigingen, kerken en maatschappelijke partners op het gebied van preventie en vroegsignalering.
- Wij gaan aan de slag met het realiseren van een bibliotheekvoorziening in de kern Maurik.

4.2 Kosten sociaal domein (Jeugd en Wmo)

De structurele financiële druk op het jeugdbudget en de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) is een van de grootste bestuurlijke uitdagingen van dit moment. Wij nemen deze uitdaging serieus en zoeken actief naar manieren om de kosten beheersbaar te houden, zonder dat de toegang tot zorg en ondersteuning voor kwetsbare inwoners in het gedrang komt. Het belang van de inwoner staat altijd centraal.

We zetten in op preventie, op het voorkomen van onnodig zware en langdurige zorgtrajecten, op het versterken van algemene collectieve voorzieningen en op een stevige aanpak van zorgfraude. Zorggeld moet naar zorg, niet naar misbruik of fraude.

Ambities:

- Wij zetten in op de beheersbaarheid van het jeugdbudget, aan de hand van het plan van aanpak “Grip op Jeugd”.
- Wij hanteren als uitgangspunt dat besparingen niet ten koste gaan van de toegang tot zorg en ondersteuning voor kwetsbare inwoners.
- Wij organiseren jeugdzorg dicht bij het gezin en de school, met duidelijke toegang, preventieve inzet en actieve budgetbeheersing.
- Wij versterken algemene en collectieve voorzieningen als alternatief voor individuele maatwerkoplossingen, waar dit passend en effectief is.
- Wij pakken zorgfraude actief aan via contractbeheer, data-analyse, gerichte controles en regionale samenwerking.

4.3. Stevige lokale teams

Toegankelijke, integrale ondersteuning dicht bij de inwoner is de kern van een goed functionerend sociaal domein. Stevige lokale teams vormen de schakel tussen de vraag van inwoners en de beschikbare ondersteuning. Deze teams werken integraal, slagvaardig en preventief: ze signaleren vroegtijdig, bieden passende hulp aan en voorkomen escalatie.

De teams opereren laagdrempelig en zijn zichtbaar en bereikbaar in de kernen. Ze werken nauw samen met huisartsen, scholen, kerken en vrijwilligersorganisaties.

Ambities:

- Wij richten stevige lokale teams in die slagvaardig, integraal en dicht bij de inwoner werken en passende ondersteuning tijdig kunnen bieden.

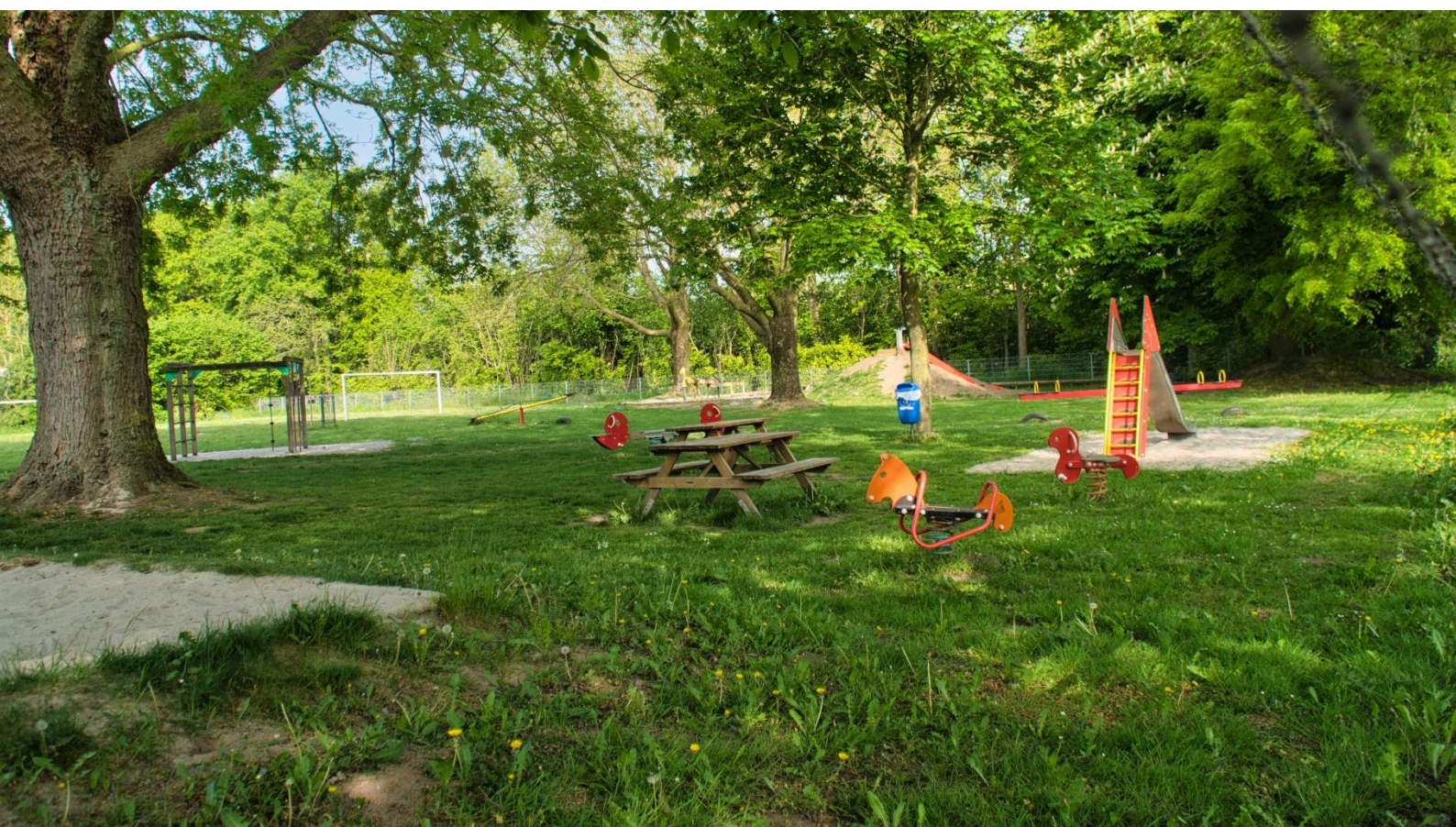
4.4 Kerngericht werken

Onze gemeente bestaat uit zeventien kernen, elk met een eigen karakter, eigen behoeften en eigen gemeenschap. Kerngericht werken betekent dat bestuur en ambtenaren dichtbij zijn: zichtbaar in de dorpen en de stad, aanspreekbaar voor inwoners en in staat om maatwerk te leveren per kern. We luisteren naar wat er leeft en handelen er – waar mogelijk – naar.

We bouwen voort op de aanpak van de afgelopen jaren en verdiepen deze. Kernverbinders blijven een belangrijke schakel tussen gemeente en samenleving. Dorp- en wijkraden worden als serieuze gesprekspartners behandeld. Elke kern krijgt budget voor eigen lokale initiatieven.

Ambities:

- Wij ontwikkelen het kerngericht werken verder door, voortbouwend op de ingezette lijn van de afgelopen periode.
- Wij stellen een kernbudget voor de komende periode vast, van kernagenda naar kernbegroting, zodat elke kern middelen heeft voor lokale initiatieven.
- Wij maken subsidies voor inwoners en lokale initiatieven beter toegankelijk.
- Wij organiseren beeldvormende vergaderingen van de gemeenteraad in de kernen zelf.
- Wij doen onderzoek naar mogelijkheden om het netwerk van kernverbinders uit te breiden.

4.5 Participatie

Inwoners worden in Buren actief betrokken bij de plannen en besluiten van de gemeente. De afgelopen jaren is een stevige basis gelegd met een nieuw beleidskader, een participatieladder en concrete instrumenten, zoals kernverbinders, de ideeënbuis en het uitdaagrecht. Op deze basis bouwen we verder.

De komende periode richten we ons op het vroegtijdig betrekken van inwoners bij beleidsvorming, het transparanter maken van de keuzes die de gemeente maakt en het bieden van meer ruimte voor eigen initiatief vanuit de samenleving. Participatie is pas geslaagd als inwoners terugkoppeling krijgen over wat er met hun inbreng is gedaan.

Ambities:

- Wij stellen een actuele participatieverordening vast die inwoners vroegtijdig en helder betreft bij beleid en uitvoering.
- Wij koppelen actief terug aan inwoners, dorps- en wijkraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties over de wijze waarop hun inbreng is verwerkt in de besluitvorming.

4.6 Leefbaarheid in de kernen

De zeventien kernen van onze gemeente zijn vitale en levendige gemeenschappen. Wij zetten ons in voor het behoud en de versterking van die vitaliteit: voorzieningen in kleine kernen zijn van grote waarde voor de dagelijkse leefbaarheid en mogen niet onnodig verdwijnen. Dorpsfeesten, culturele tradities, verenigingen en vrijwilligers vormen de sociale infrastructuur van onze kernen en verdienen ondersteuning.

Ambities:

- Wij behouden zoveel mogelijk het huidige voorzieningenniveau in de kernen en waar mogelijk versterken wij de leefbaarheid, met oog voor bereikbaarheid en toekomstbestendigheid.
- Wij ondersteunen laagdrempelig culturele initiatieven, dorpsstradities, verenigingen en vrijwilligerswerk.

4.7 Sport en gezondheid

Sport en bewegen zijn essentieel voor de gezondheid, de sociale verbinding en het welzijn van onze inwoners. Wij willen dat iedereen kan meedoen aan sport, cultuur en verenigingsleven, ongeacht leeftijd, achtergrond of inkomen. Vitale sportparken, goed toegankelijke speel- en beweegplekken en toekomstbestendige dorpshuizen vormen de infrastructuur van een gezonde samenleving.

De gemeente investeert in sport en gezondheid vanuit het besef dat preventie loont: een actieve bevolking is minder afhankelijk van zorg en leeft gelukkiger. We werken daarbij nauw samen met sportverenigingen, scholen en maatschappelijke organisaties.

Ambities:

- Wij werken aan vitale sportparken, speel- en beweegtuinten in alle kernen, onder voorbehoud van financiële haalbaarheid.
- Wij zetten 'Buren Beweegt!' voort, versterken de Burense Sport Coöperatie (BSC) en breiden de inzet van buurtsportcoaches waar nodig en mogelijk uit.
- Wij herijken de overeenkomsten met de BSC ten aanzien van beheer en onderhoud van sportterreinen en speeltuinten.
- Wij werken aan een geactualiseerde sport- en gezondheidsnota vanaf 2028.

4.8 Inclusie en bestaanszekerheid

Iedereen in onze gemeente moet volwaardig mee kunnen doen. Dat betekent dat we drempels wegnemen voor inwoners met een chronische ziekte of beperking én dat we inwoners ondersteunen die moeite hebben om rond te komen. Daarom stellen we een Lokale Inclusie Agenda (LIA) op als leidraad voor een toegankelijker en inclusievere gemeente, met concrete maatregelen voor fysieke toegankelijkheid, sociale inclusie en bewustwording. Tegelijk zorgen we ervoor dat regelingen voor inkomensondersteuning beter vindbaar en eenvoudiger toegankelijk zijn, zodat hulp terechtkomt bij de inwoners die deze het hardst nodig hebben.

Ambities:

- Wij stellen een Lokale Inclusie Agenda (LIA) op als leidend beleidskader voor het toegankelijker maken van de Burense samenleving voor mensen met een beperking.
- We vergroten de bekendheid van onze regelingen en maken de aanvraagprocedures zo eenvoudig en toegankelijk mogelijk.

4.9 Cultureel erfgoed

Gemeente Buren heeft een rijk cultureel erfgoed, zichtbaar in historische stadskernen, dorpsgezichten, boomgaarden, klompenpaden en monumentale gebouwen. Dit erfgoed vormt een belangrijk onderdeel van onze identiteit en aantrekkingskracht. Wij willen het behouden en doorgeven aan toekomstige generaties door initiatieven te stimuleren die erfgoed zichtbaar en toegankelijk maken, in samenwerking met inwoners, verenigingen, historische organisaties en vrijwilligers. Daarbij zetten wij in op een monumentenzorg die niet alleen beschermt, maar ook ondersteunt, met duidelijke regels en praktische hulp voor eigenaren van monumentale en cultuurhistorisch waardevolle panden, met bijzondere aandacht voor erfgoed in particulier eigendom.

Ambities:

- Wij zorgen er samen met inwoners, vrijwilligers en verenigingen voor dat het culturele en historische erfgoed van gemeente Buren behouden blijft. We maken dit erfgoed zichtbaar en toegankelijk voor iedereen en ondersteunen waar mogelijk ook monumenten en andere waardevolle gebouwen in particulier bezit.

4.10 Nieuwkomers en opvang

Gemeente Buren neemt haar verantwoordelijkheid op het gebied van de opvang van asielzoekers, Oekraïners en internationale medewerkers. We doen dit op een kleinschalige en evenwichtige wijze, zoveel mogelijk verdeeld over de verschillende kernen en met aandacht voor het maatschappelijk draagvlak. Een grootschalig asielzoekerscentrum of hotel voor internationale medewerkers is voor deze coalitie niet bespreekbaar.

Integratie van statushouders moet minder vrijblijvend en praktischer worden ingericht. Taal leer je het beste in dagelijks contact: via werk, vrijwilligerswerk, sport, school en verenigingsleven. Het doel is dat nieuwkomers zo snel mogelijk zelfstandig kunnen meedoen en bijdragen aan de samenleving van Buren.

Ambities:

- Wij staan vanuit de Spreidingswet voor de wettelijke taak om asielopvang te organiseren. Onze voorwaarde hierbij is kleinschalige en gespreide opvang, met grip op schaal, locatie en communicatie richting inwoners.
- Wij bereiden ons voor op eventuele wetswijzigingen rondom de opvang van Oekraïense ontheemden.
- Wij stimuleren nieuwkomers om zo snel mogelijk in te burgeren en aan het werk te gaan, onder andere door middel van taalstages bij werkgevers.

5. Financiën

5.1 Financieel beleid

De gemeente voert een sober en solide financieel beleid. We leven naar onze middelen: niet alles kan tegelijk, en nieuw beleid mag er alleen komen als er dekking is. Structurele uitgaven worden structureel gedekt. Extra (niet-geïndexeerde) belastingverhoging is een uiterste maatregel, die we zoveel mogelijk vermijden.

We bewaken onze reservepositie, zodat we financiële tegenvallers kunnen opvangen zonder direct in te grijpen in de dienstverlening. De gemeenschappelijke regelingen worden solide gefinancierd, maar ook daar worden prestatieafspraken en kostenplafonds gesteld.

Ambities:

- Wij handhaven financiële discipline als leidend principe: transparant, voorspelbaar en gezond financieel beleid.
- Wij stellen een plan van aanpak met beheersmaatregelen ten behoeve van de begroting 2027 op, om een gezond financieel meerjarenperspectief te waarborgen.
- Wij willen in samenspraak met de auditcommissie bepalen op welke manier we de gemeenteraad periodiek informeren over de financiële ontwikkelingen en budgetten.

5.2 Leges en tarieven

Leges en tarieven moeten duidelijk, controleerbaar en eerlijk zijn. We streven naar tarieven die vergelijkbaar zijn met omliggende gemeenten en die geen drempel opwerpen voor inwoners, vrijwilligers of ondernemers. Vrijwilligersorganisaties, organisaties voor het algemeen nut en (kleine) dorpsfeesten verdienen daarbij speciale aandacht. Wie zich inzet voor de samenleving, willen we niet ontmoedigen door hoge leges voor een vergunning of evenement.

Ambities:

- Wij beoordelen de huidige tarieven kritisch op redelijkheid en vergelijkbaarheid, en passen ze waar nodig aan.

5.3 Externe inhuur

Wij hechten waarde aan een sterke eigen ambtelijke organisatie. We verminderen de afhankelijkheid van externe inhuur door structureel te investeren in eigen medewerkers. Kennis moet worden geborgd binnen de eigen organisatie. Externe inhuur kan soms noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld bij piekbelasting of bij specialistische expertise die de organisatie zelf niet kan opbouwen. In die gevallen gelden strikte voorwaarden: de inzet is tijdelijk, de noodzaak is aangetoond en er is een plan voor kennisoverdracht.

Ambities:

- Wij zetten externe inhuur alleen in wanneer dit aantoonbaar noodzakelijk en tijdelijk is, met een heldere einddatum en een kostenplafond. We willen daarmee het percentage externe inhuur naar beneden brengen.
- Wij passen een inhuurtoets toe: waarom niet intern, welk resultaat wordt verwacht, welke einddatum geldt en hoe wordt kennis overgedragen aan de eigen organisatie?

5.4 Financiële uitgangspunten

De komende jaren hanteren wij de volgende financiële uitgangspunten:

1. *Sluitend financieel meerjarenperspectief.* Wij voeren een financieel beleid waarbij structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten en waarbij de begroting en meerjarenraming financieel in evenwicht zijn. Daarbij baseren wij onze keuzes op realistische financiële overwegingen en voldoen wij aan de eisen van het provinciaal financieel toezicht. Wanneer wij dit uitgangspunt (op korte termijn) niet halen, stellen wij een plan op om te komen tot een sluitende begroting.
2. *Geen nieuw beleid zonder dekking.* Nieuw beleid en nieuwe ambities worden alleen gerealiseerd wanneer hiervoor voldoende financiële dekking aanwezig is.
3. *Integrale afweging van ambities, maatschappelijke effecten en financiële consequenties.* Bij beleidsvoorstellen en investeringen vindt een integrale afweging plaats van maatschappelijke, financiële en organisatorische effecten.
4. *Behoud van gezonde reserves en voldoende weerstandsvermogen.* De reservepositie en het weerstandsvermogen blijven op een verantwoord niveau om financiële risico's en tegenvallers op te kunnen vangen.
5. *Terughoudendheid met lastenverzwaring en focus op doelmatige besteding van publieke middelen.* Lastenverzwaring voor inwoners en ondernemers wordt zoveel mogelijk voorkomen en is alleen aan de orde wanneer andere mogelijkheden onvoldoende zijn.
6. *Transparantie en tijdige sturing.* De gemeenteraad wordt tijdig, volledig en transparant geïnformeerd over financiële ontwikkelingen, risico's, afwijkingen en verwachte begrotingseffecten, in elk geval via de P&C (Planning en Control) cyclus. Hierdoor kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol goed invullen en kunnen waar nodig tijdig bestuurlijke keuzes worden gemaakt.